

84. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2026

**"Apdāvinātu skolēnu spēju attīstība iekļaujošā
izglītībā globālas konkurentspejas perspektīvā"**

Mg.paed. Zane Lukeviča

Aktualitāte

- Apdāvinātu un augsta potenciāla skolēnu identifikācija un atbalsts bieži ir daļēji fragmentārs un ne vienmēr pietiekami sistemātisks.
- Esošās pieejas ne vienmēr pilnībā nodrošina skolēnu potenciāla pilnvērtīgu attīstību.
- Iekļaujošās izglītības praksē joprojām bieži dominē fokuss uz skolēnu ar mācīšanās grūtībām atbalstu.
- Tas var ierobežot cilvēkkapitāla attīstības potenciālu un valsts globālās konkurētspējas stiprināšanu.

(Baccassino & Pinnelli, 2022)

Teorētiskais ietvars

- Iekļaujošā izglītība tiek definēta kā pieeja, kas nodrošina visu skolēnu līdzdalību un izglītības vajadzību daudzveidības ievērošanu.
- Izglītības praksē bieži dominē fokuss uz skolēniem ar mācīšanās grūtībām, savukārt apdāvināto skolēnu vajadzības var tikt nepietiekami atbalstītas.
- Efektīvai apdāvināto skolēnu attīstībai būtiska ir diferencēta mācīšana, tostarp paātrināšana un bagātināšana.
- Iekļaujoša izglītība veicina vienlīdzību, sociālo iekļaušanu un cilvēkkapitāla attīstību.

OECD (2023); UNESCO (2020)

Pētījuma mērķis un jautājums

Mērķis:

- Noskaidrot, kā iekļaujošās izglītības praksē tiek nodrošināta apdāvinātu un augsta potenciāla skolēnu identifikācija un attīstība, un kā tas saistās ar cilvēkkapitāla attīstību un globālo konkurētspēju.

Pētījuma jautājums:

- Kā iekļaujošās izglītības praksē tiek nodrošināta apdāvinātu un augsta potenciāla skolēnu identifikācija un attīstība, un kā tas ietekmē cilvēkkapitāla attīstību un globālo konkurētspēju?

Apdāvināto skolēnu atbalsta sistēmas analīze (OECD kontekstā)

<i>Komponents</i>	<i>OECD konteksts</i>	<i>Prakse / Izaicinājumi (reālā situācija)</i>
Identifikācija	Daudzpusīga pieeja: testi, skolotāju novērojumi un sasniegumu dati.	Identifikācija ir nepietiekami sistemātiska un globāli ļoti nevienmērīga.
Atbalsta procesi	Izglītības diferenciacija , satura bagātināšana un mācību paātrināšana.	Atbalsts bieži atkarīgs no konkrētās skolas vai skolotāja pārliedzības, trūkst vienotas sistēmas.
Rezultāti	Maksimāla individuālā potenciāla attīstība un cilvēkkapitāla stiprināšana sabiedrībai.	Potenciāls ne vienmēr tiek pilnībā sasniegts, apdāvinātie var justies pārprasti vai marginalizēti.
Sistēmiskā problēma	Iekļaujoša izglītība kā visaptveroša pieeja visiem skolēniem. <i>OECD (2021; 2023)</i>	Praksē apdāvinātie bieži tiek mazāk prioritizēti, jo fokuss tiek vērsts uz skolēniem ar mācīšanās grūtībām.

Noslēgums

Mūsdienu izglītības izaicinājums:

Apdāvinātu skolēnu potenciāla attīstīšana iekļaujošā vidē nav izvēle, bet nepieciešamība globālās konkurētspējas stiprināšanai.

Ko tas nozīmē praksē?

- Agrīna un sistemātiska talanta atpazīšana
- Individualizēts atbalsts katra skolēna izaugsmei
- Iekļaujoša vide, kas vienlaikus attīsta izcilību
- Skolotāja loma kā izaugsmes virzītājam

Nākotnes perspektīva:

Izglītības sistēmas, kas spēj attīstīt gan iekļaušanu, gan izcilību, veido konkurētspējīgu sabiedrību.

Avoti

- UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and education – All means all*.
- Baccassino, F., & Pinnelli, S. (2023, January). *Giftedness and gifted education: A systematic literature review*. In *Frontiers in Education* (Vol. 7, p. 1073007). Frontiers Media SA.
- OECD. (2023). *Equity and inclusion in education: Finding strength through diversity*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e9072e21-en>
- OECD. (2021). *Policy approaches and initiatives for the inclusion of gifted students in OECD countries (OECD Education Working Papers No. 262)*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/c3f9ed87-en>

Paldies!

84. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2026

